

מסורת הש"ס

א) עדות פ"א מ"ב,
ב) עדות פ"א מ"ג,
ג) נבדסת מו. ושי"ן,
ד) עדות פ"א מ"א מה' ב.,
ה) חגיגה טו., ו) נלקטן ח. ע"ן לט: חולין לז., ז) ע"ז ח: ח. ט) ז"ל כפניו,
ח) נבמדנר טו., י) נמלא ה' לוגין חשש שכן ה' רביעי הקב שהקב ד' לוגין כ"ל וכו"ה כפ"י הכרעטורי נאולס לפי הנהי מהרש"ל לוגין ה' הוא ס"ד כאשר לפנינו וכ"ע ובדיקה ה' רבעים לכו"ך למחוק אות ה' וכו"ה בדפוס יטן,
כ) נבחספ' פ"א, ז) ז"ל דשמאי והלל ט) פ"א מ"ד ומי"ב, ז) ונשיע' חוס' עירובין פג: ד"ה שבעה חוס' פסחים מת: ד"ה חמשה,
ט) ונשיע' חוס' ע"ז: ד"ה מלמד ט' חוס' סנהדרין יד: ד"ה מלמד,

מוסף רש"י

כל הנשים דיין שנתן. אם רחלה דס' על אס טעמא תרומה ותרומה שבעה כתיב משעת רחיה ואילך, ולא אמרינן כי היכי דתשמיא אשתמה דס בבית המילין, אי הוה בדקה נמי מקמי הכי הוה אישתמה וסבלי בית הכהס העמדורו, וקרימא לן כפי ואל דופן מרה טמ) כל השנים מנמנמאות בבית המילין (נדח ב.) מפקידה לפקידה. דשמע' טע פליק דיהי רחלה וסבלי בית הכהס העמדורו (שם). לא כדברי דה. שהחמיר יותר מדי, דודאי טלי האי ימים בימי לא מוקמי ליה טובלי בית הכהס, ולא כדברי דה. שמיקל יותר מדי (שם). מבעת עדית מומעטת על יד מפקידה שאל יט ימים הכנה כין פקידה לפקידה, לא מטמאין להו לטלוה טהרות דדיני וכוני אלף אחת שבעטקסיה כהס מתחמל בשעת אחת, נמלא מעת לעת ממעטת זמן מפקידה לפקידה (שם). ובמקדמה על פקידה ממועטת על יד מעת לעת. שאס היה זמן מפקידה לפקידה מועט מוזמן מעת לעת, הולכים אחריה להקל, כגון בדקה עצמה שחירת ומנאחה טהורה וחורה ונדקה ערבים ומנאחה טמאה, למקטן כקטן כמתיי' (שס זא.) פעמים כריכה להיות דוקקא, שחירת וכוין המשמעות, לא מתמאין שחירת של ליל חמש דהא בדקה שחירת ומנאחה רחמה: **מעט לעט ממעט על יד מפקידה לפקידה.** שני זמנים הוכרחו זה למפרע להלך אחר הקל שבהן אס מפקידה לפקידה יתר על מעת לעת הלך אחר מעת לעת ואס מעת לעת יתר על מפקידה לפקידה הלך אחר הפקידה: **ממעט על יד.** ממעט אחריו: **לסמוך.** פלוגתא היא ל'דכ"ט וכו"ה גבי מציאין נדרים ונדבות וקומכין כ"י"ט: **כי קאמר רב הונא**

ולמחר הושוו. שחזרו בהן כ"ה: **קצ ומחלה.** ירושלמי שכן ו' לוגין וביצה וחומש ביצה למדה מדברית והוא עומר לגלגולת עשירית האסיפה שחייב בחלה כדכתיב עריסותיכם^(י) כדי עיסת מדבר והוסיפו שמות צירושלים נמלא שש מדבריות נכנסות בחמשה ירושלמיות ולוג

הנשאר וביצה וחומש ביצה עולין ללוג ירושלמי שהלוג מדברי ששה ביצים נכנסין בחמשה ביצים גדולים נמלא הלוג חסר ביצה גדולה תן ביצה וחומש ביצה תחת ביצה גדולה שהחומש הוא שמות מלצר [נוסף] על הביצה נמלאו ששה ביצים גדולים שהן לוג גדול הרי הן ששה לוגים ירושלמי דהן קצ ומחלה: **משגגדילו המדות.** הוא מדם כפורי שעודפת שמות על ירושלמית ^(י)נמלאו הו' לוגין ה': **ה' רבעים.** לוגין שהן רביעית הקצ: **חמשה ועוד חייבין.** דסברי רבי יוסי מדה מדברית היו ביצים גדולים משלנו והכי נמי א"ר יוסי בעירובין צפרק כ"ד משתמכין (דף פג:) כמה שיעור חלי פרס שני ביצים שזחקות והתם מפרש האי ועוד אחד מכ' בביצה לכל ביצה: **סין.** י"ב לוג: **פוסלין.** אס פכלו לתוכן קודם ששלים אלל אס נשלס שוב אינו נפסל ואפילו המשיך לתוכן אחרי כן אלף סאה: **שחייב אדם כו'.** כלומר הין אינו לשון משנה אלל לשון תורה אלל כך שמעה מפי שמעיה ואבטליון. ורבותי מפרשין [בגליון] משה רבינו ולכי נגמגס שהיי בחמה מקומות לא

הפקיד על כך: שני גרדייס משער האשפות. במסכת עדיות" מפ' למה הוכרח שס אומנותס ושס מקומס לומר שלא ימנע אדם עצמו מבית המדרש שאין לך אומנות פחותה מגרדי שאין מעמידין ממנו לא כהן גדול ולא מלך כלאמרינן בקדושין (דף פג.) ואין שער צירושלים פחות משער האשפות והכריעו בעדותן כל חכמי ישראל: **כל הנשים.** הרואות **דס: דיין שעתן.** לטמא הררות משעת ראייתן ואילך: **מפקידה לפקידה.** למפרע. דקה היום ומנאחה טהורה ודקה לסוף שצוב ומנאחה טמאה חוששין למנעה מעבדיקה ראשונה ואילך שמה עם סילוק ידיה **רחמה: מעט לעט ממעט על יד מפקידה לפקידה.** שני זמנים הוכרחו זה למפרע להלך אחר הקל שבהן אס מפקידה לפקידה יתר על מעת לעת הלך אחר מעת לעת ואס מעת לעת יתר על מפקידה לפקידה הלך אחר הפקידה: **ממעט על יד.** ממעט אחריו: **לסמוך.** פלוגתא היא ל'דכ"ט וכו"ה גבי מציאין נדרים ונדבות וקומכין כ"י"ט: **כי קאמר רב הונא**

היכל דלינא פלוגתא דרבנמא. שלש מקומות שאמר רב הונא לא נחלקו בהן רבותיהן הראשונים אלל סמיכה כל האצות כ"ד ^(ט) והנשיאים מיוסי בן יועזר עד הלל נחלקו בה במסכת חגיגה [טו:]-: **הנוצר.** ענבים לדורכן בגת. דאילו הנוצר לצימוקין משקה היואל מהס אין מכשירים ללא ניחא ליה: **שמאי אומר הוכשרו.** ביוין הנדלף מהן על גביהן. ואע"ג דאילו לאיצוד לארץ ששומת מן הסלים גזירה שמה יצרנרו בקפיות מווספות כדמפרש לקמיה (דף ח.)^(ז): **הא שטיק ליה הלל** ולא עמד במחלוקתו כדתיניא צפרקין (שס) אומו היום היה הלל ככוף כו': **המלכות.** הרשעה רומי: **פשטה.** התחילו לכבושן: **הלל ושמעון.** רבן שמעון בנו של הלל היה: **ורבן גמליאל** הוא רבן גמליאל הזקן: **ושמעון.** הוא ^(ח) רבי שמעון הנהרג עם הרוגי מלכות והוא היה אביו של ר"ג דלעריה לרבי יהושע בן חנניה (בבבס פ"ד דף כו:) ושעשה מחלוקת עם ר"א בן הורקנוס (ב"מ פ"ד דף נט:): **כפני ביצים.** צעוד הבית קיים: **ק' שנה.** אחרונים שלפני החורבן התחיל נשיאותו של הלל ופרנסו אלו ארבעה דורות **ק'** שנה אלמלא הלל קודם לחורבן **ק'** שנה: **ואילו יוסי בן יועזר.** קדים להלל כמה דורות במסכת אצות"ס:

יציאות השבת פרק ראשון שבת

טו.

אֲלֵא שְׁלֹמֶה גִּזַּר לְקִדְשִׁים. תימה דצפ"ק דפסחים (דף יט: ושס) קאמר רבי עקיבא זכינו שאין טומאת ידים במקדש ופרך ולימא שאין טומאת ידים וכלים במקדש ומשני רב יהודה ידים קודם גזירת כלים נשנית א"ל רבה והא תרוייהו צו ציוס גזרו דתנן הספר והידיס והכליס כו' והשתא מאי קפריך רבה והא ידים דקדש דמיירי התם שלמה גזר וכליס גזרו כ"י"ח דבר יש לומר דר"ע אי"ח דבר קאי שהיה מחדש וה"ק זכינו שכשעסקו כ"י"ח דבר צדיני ידים שלא רלו לגזור טומאת ידים במקדש ורב יהודה דשני ידים קודם גזרת כלים נשנית דהיינו צימי שלמה ולהכי לא נקט ר"ע אלל ידים משום דלעולם הו' ^(י) זה זכות במקדש אפילו צימי שלמה אפילו הכי חוזר ומקשה לו רבה והא תרוייהו כו' משום דלא משמע ליה לישנא הכי:
שְׁלֹמֶה גִּזַּר כו'. והשתא לא הו' כריך לשנויי דאינהו גזרו ולא קבילו מינייהו אלל אינהו גזרו תללות כו' ואילפא קאמר דידים דגזור שלמה תחלתן לשריפה אלל משמע ליה דקאי אילפא אי"ח דבר [ט"ז]:

שְׂמַאי אומר מקב לַחֲהֹה הָרֵץ אומר מקביי"ם. צירושלמי^א

מפרש טעמא דשמאי והלל משום דאיפה ב"י"ח קצים ועשירית מלצר היינו צ' קצין וצאחותו שיעור לריך להפריס חלה להלל ושמאי כגרי' דלריך צ' חלות לעומר שהיו עושין ממנו צ' אצילות אחת צדוקר ואחת בערב וכשיעור אצילה אחת חשיב שמאי עיסת מדבר: **רבי יוסי אומר ה' פטורין ה' ועוד חייבין.**^א דקסגר ראשית עריסותיכם שכשיפריס חלה שעדיין ישאר כדי עיסת מדבר ואור"מ דאין למחוק צפרק כלל גדול (לקמן דף עו.) ובפ' אלו עובדין (פסחים דף מת.) דמייתי התם חמשה רבעים ועוד חייבין בחלה דלמאי כר' יוסי^ט:
אֲלֵא שְׂאֵל דְּנוֹ דִּינִי נִפְשׁוֹת. תימה^ה דקונת ועילת אל המקוס דדרשינן מיניה (סנהדרין יד: פו.) מלמד שהמקוס גורס לא כתיב אלל צוקן ממרלא וצוקן ממרלא גופיה לא כתיב אלל כהמרלאתו שלריך שימרה עליהס במקומן' אלל לדונו הגזית ואין נראה לומר' דבעינן שיהיו במקומן בשעת עצירה כמו צוקן ממרלא דהא צוקן ממרלא לא על המרלאתו כדז מייחייב^ב אלל עד שיחזור לעירו ועשה כהורלאתו והאה לא כתיב מקוס ועוד דלא מזינו בשום מקוס שהיו צדוקין^ז אס היו כ"ד בלשכת הגזית בשעת עצירה אס לאו^ח ס:

אלמו ^(פ.) מלמד שהמקוס גורס לא כתיב אלל צוקן ממרלא וצוקן ממרלא גופיה לא כתיב אלל כהמרלאתו שלריך שימרה עליהס במקומן' אלל לדונו הגזית ואין נראה לומר' דבעינן שיהיו במקומן בשעת עצירה כמו צוקן ממרלא דהא צוקן ממרלא לא על המרלאתו כדז מייחייב^ב אלל עד שיחזור לעירו ועשה כהורלאתו והאה לא כתיב מקוס ועוד דלא מזינו בשום מקוס שהיו צדוקין^ז אס היו כ"ד בלשכת הגזית בשעת עצירה אס לאו^ח ס:
אלמו

ושמאי גזרו לתרומה נמי, ולא קבילו מינייהו, אהו תלמידיהו גזרו וקבילו מנהון. אמר רב יהודה ב"י"ח דבר נחלקו וכו"י"ח גזרו, ואסיק' ב"י"ח שנחלקו בו ביום, למחר הושוו. אמר רב יהודה אמר שמואל בג' מקומות נחלקו שמו והלל שמי אומר מקב חלה כו'. וכולן מפורשים במשנתנו בחולת עדיות והיא מסכת בחירתא. ארין העמים. יוסי בן יועזר איש צדדה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים גזרו על

עין מושפט נר מצוה

קיד א מ"י פ"ח מהלכות שאר אצות העומאות הלכה ח:

קבו ב מ"י פ"ו מהלכות כטורים הלכה טו סמג משאן קמא טור שו"ע אריס סימן מנו סעיף א וטור שו"ע יו"ד סימן שעד סעיף א:

קבו ג מ"י פ"ד מהלכות מקואות הלכה ב סמג עשין רמח טור שו"ע יו"ד סימן לא סעיף טו:

קיד ד מ"י פ"ג מהלכות טומאת משכב ומשכב הלכה ד סמג עשין רמג:

הנהות חב"ח

גא) ג' ו' דברים מותרת משום כל"ל ויבית לט נמחק:
ב) רש"י ד"ה כי קלמני וכו' האבות כ"ד עס הששילס וכו' נמסכת חגיגה, י"ב פ' אין דורשין דט"ו סוף ע"ב:
ג) ד"ה ושמןיו הוא שנקרא רשבי"ג הנהיג עס הנוגז:
ד) תוס' ד"ה אלל וכו' הו' זכות זה במקדש:

מוסף תוספות

א. דמסכת חלה. חוס' הא"ש. ב. שלש סאין דהיינו. חוס' הא"ש. ג. דבחיצי עומר משערינן לפי. חוס' הא"ש. ד. טעמיה דר' יוסי דאמר ועוד משום. חי הרי"ן. ה. מנא לן דדיני נפשות תלויים במקום. דהך קרא. חוס' הא"ש. ו. כדאמרינן (סנהדרין יז.) מצאן אבית פני והמרה עליהם אין המראות המראה. חוס' הא"ש. ז. דלהכי היו מביחין מלרין דיני נפשות משום דבשעת עביירה לא היה ב"ד הגדול במקומו. חוס' הא"ש. ח. מיתיה. חוס' הא"ש. ט. כשהיו גונים דיני נפשות. חוס' הא"ש. י. ו"ל דרדשינן כל זמן שסתהדרין גדולה במקומה כדון אצל מובה, אז מופטים תתן לך בכל שרידך לשפוט דיני נפשות, נסתלקו הם בטלו כל דיני נפשות. חוס' ע"ז ח: נועי' שנת על מין.

רב נסים גאון

מלא הין מים שאובין ההין י"ב לוג. והקב יש בו ד' לוגין, הנה בט' קבין ל"ו לוג. ויפורשו כמזכר במס' עדיות ובתלמוד בפרק ערבי פסחים, וקבא מנלן דארבע לוגי הורא, דתניא (עדיות פ"א) הלל אומר מלא הין מים שאובין פוסלין את המקוה, וכמה הין י"ב לוג, שמי אומר ט' קבין שזן ל"ד לוג, אלמא קבא ארבעה לוגי הורא, דתניא (מנחות דף יח) הין, וחצי הין ושלישית ההין (רביעית ההין [נ]לוג, וחצי לוג ורביעית [נהלוג].) אלמא לוג ארבעה רביעיותא הורא, ובגמרא דשתי מדרות [שס דף טז] אמרו והין חוריס לוגי הוי דכותב ידיה זה, זה בגימטריא י"ב לוגי הורא.

רבינו חננאל

ואסיק' שלמה תיקן טומאה לידים לקדשים, והלל

^[1] מוחמקן ומסוכין בשם רבי, כדלמרינן בסנהדרין, ומי שאינו סמוך אינו צו דיני קנסות (ע"ז שם), דיני קנסות ס"ד. וכי לשכת הגזית מותרת לדיני קנסות (סנהדרין אה), אלא שלא דנו דיני נפשות. שאין דיני נפשות בכל מקום אלל בעוד שסנהדרין וטבת בלשכת הגזית שאלמר (בבבס) וקמת ועילת אל המקוס, מלמד שהמקוס גורס, ויוין דמוז דנפשי דלמאי ולא היו מספקין לדון עמזו וגלו משס (שם)

עין משפט
גזר מצוה

קיום א מ"י פ"ח מהל' טומאת מת הלכה א ז'

ק"ב ב ג מ"י פ"ג מהלכות אבות הטומאות הלכה ז'

קב ד ה ו מ"י פ"ח מהל' כלל הלי ה'

הגהות הב"ח

(א) גמרא לממלא דתחלה חדר גזירתא: (ב) רש"י ד"ה אלו אינאו יוסי ויוסף: (ג) תוס' ד"ה ואחירה וכו' ה"פ משום אחרא ממש גזר:

גליון הש"ס

גמ' ועל ספק בגדי ע"ה. ע"י נדה דף ע' ע"א חדר גזירתא: (ב) רש"י ד"ה אלו אינאו יוסי ויוסף: (ג) תוס' ד"ה ואחירה וכו' ע"י ה"פ משום אחרא ממש גזר: ד"ה מושגין:

מוסף תוספות

א. [ו]לא מרמינן ליה לבלי מתכות אלא משום דכי נשברו יש להם תקנה.
מוס' הלא"ש להלן טז.
ב. ע"ה"ה. מוס' הלא"ש להלן טז.
ג. כיון דעיקר עשייתו כלי חרס, והשוא מצינן לשנויי דעל טומאות הבאות לו מתורת כלי חרס גזר אינהו לתלות ואחר רבנן במשניות שנה גזר להשריף. מוס' הלא"ש להלן טז.
ד. והכא אמרין, גזרו באוירא. מוס' הלא"ש.
ה. והמאחיל עליו דלא מטמא, ומשום אחר פטני גזרו ולא משום מאחיל על הגוש. מוס' געיתין ט:
ו. אי משום מאחיל על הגוש גזר עליה איכא לאוקמי. מוס' געין ט:
ז. דמסתברא. מוס' הלא"ש.
ח. אליבד. מוס' הלא"ש.
ט. קצת הכא. מוס' הלא"ש.
י. משום. מוס' הלא"ש.
יא. כמי שמאחיל על המת מפני מתי מכול או מפני רוב משראל שנהרגו בחור"ל. מוס' מיר נד:
יב. אע"ג דאמרין שלש בית הפרס חן שדה שאבד גזר קבר ושדה שנהרג בה קבר ושדה בוכים, הכא. מוס' הלא"ש.
יג. מקום שאתה יכול להיות ספיקות וספיקי. מוס' הלא"ש.
יד. ומה שחלקו בטומאת עם הארץ לפי שאין גזרין גזירה על הציבור אלא אי"כ רוב הציבור יכולים לעמוד בה ובמגעו ובצינורא שלו אפשר ליהדר אבל משכב ומושב והדיס לא רצו להחמיר. מוס' הלא"ש.
טו. וכלי חרס הפתוחים. מוס' הלא"ש.
טז. דע"ג. שטה להר"ן. יז. שבגד. מוס' הלא"ש. יח. שאינן דומים להם. מוס' הלא"ש.
יט. [ב]כלי זכויות. מוס' הלא"ש.
כ. דע"כ בטבילת טומאה מיירי. מוס' הלא"ש.
כא. דהך מתניתין. מוס' הלא"ש.
כב. וכלי עץ צריכים טבילה. מוס' הלא"ש.
כג. מה שעשה גמר ההעמדה להעמיד. מוס' הלא"ש.

טו:

אתו אינהו גזור **אגושא** לשרוף ב'. וקשה דמכלי זכוית לא מירך כלום אפי' לפי המסקנא דהא ליכא למימר דמעיקרא גזור זכוכית לתלות ולצסוף גזור לשרוף כדמסקינן אגושא דאכלי זכוכית לא שורפים כדאמרין לקמן דעבוד רצנן היכרא דלא לשרוף עליה תרומה וקדשים וי"ל דדוקא בטומאת גבן אמר לקמן דאין שורפין תרומה וקדשים דאינו טמא אלא משום דמדמי להו לכלי מתכות^[א] אבל שאר טומאות המטמאין מתורת כלי חרס שפיר שורפים^[ב] תרומה וקדשים דהא דמו לגמרי לכלי חרס^[ג] וכן בלאו הכי תריך לפרש כן לקמן ולספרים דגרסי הכא אלא מעיקרא גזור ולא קבלו מינייהו ואלו רצנן דשמונים שנה וגזרו וקבלו מינייהו למימרא דחדא גזרה הואי לשרוף והאמר אילפא כו' אחי שפיר דכלי זכוית נמי צטינוא קמא מירך: **וואאוירא** לתלות. תימא דתנן במסכת אהלות (פ"ב מ"ג) אלו מטמאין במגע ובמשא ולא בזהל ע"ס כשעורה וארץ העמים^[ד] וי"ל דהתם מיירי כגון שהניא עפר מארץ העמים לארץ ישראל^[ה] אי נמי^[ו] כר' שמעון דלמר ט^[ז] קברי עכו"ס אין מטמאין בזהל^[ח] דלא החמירו^[ט] בארץ העמים יותר מקצריהם ועוד מירך דהאיא משנה נשנית קודם גזירה שגזרו על אחירה אלא על גושא בלגד וכן משמע^[י] מדקאמר על גושא לתלות ועל אחירה ולא כלום ואמאי קאמר ועל אחירה ולא כלום לימא דמעיקרא גזרו על תרוייהו לתלות ולצסוף גזרו על גושא לשרוף ועל אחירה דקאי קאי אלא משום דמוכח ממתניתין דאהלות דמתחלה כשגזרו על גושא לא גזרו על אחירה והא דצעי צניזי צפרק כהן גדול (דף נד: ושם) ארץ העמים משום אחירה גזרו עליה או משום גושא גזרו עליה הא פשיטא דלאחירה נמי גזרו כדקאמר הכא אלא התם ה"פ משום אחירה ^א גזרו עליה אלא כינא בציור ארץ העמים בשם ענין אפי' ע"י שידה מיצה ומגדל או

משום גושא^[ב] שהוא מאחיל על הגוש^[א] אבל כשאינו מאחיל על הגוש כגון ע"י שידה מיצה ומגדל טהור^[ג]: **ע"ז** ששה ספקות שורפין. אומר ר"י דלפי' איכא ספקות יותר ששורפין את התרומה עליהן כגון סככות ופרעות וכיוצא באלו הכא לא חשיב אלא הנהו דתיקנו בזהא^[ד] **ע"ז** ספק בית הפרס. ^אנראה לר"י דמיירי בשדה שנחרש זה קצר דטהור מדאורייתא ולא מיישינן לע"ס כשעורה ולא היו אלא מדרבנן אבל שדה שאבד זה קצר היו ספיקא דאורייתא כדמוכח במ"ק (ד' ה:) וא"כ לתכמים אמאי קאמרי אף ספק מגע בשרות היחיד תולין והתנן צפ' בפר' דחגיגה (ד' כג.) גזירה משום לינורא דעם הארץ ואפילו טמא מת רוק שלו אינו טמא אלא שעשאווה כז לבד מהיסט ומדרס שלא גזרו עליו^א דתנן במסכת טהרות (פ"ו משנה ו') דקטני התם בגגים שנכנסו לבית אין טמא אלא מקום רגלי הגגים ומה הן מוטמאין אוכלים ומשקין^ב אבל כלי חרס המוקף למיד פתיל ומשכבות ומושבות טהור ואם יש מעהן נכרי או אשה הכל טמא ובהניזקין (געין דף סא: ושם) משמע נמי הכי דפריך וליחוש שמה תסיטס אשמו נדה משמע דהוא אינו מטמא בהיסט ועל ספק רוקין נמי דקאמר דחיישינן שמה של עם הארץ הן שרוקו טמא היינו כדפרישית ולא כפ"ה דפירש דבגד ע"ה טמא דחיישינן שמה ישבה עליו אשמו נדה: **וע"ז** ספק מי רגלי אדם שבגגד מי רגלי בהמה. פ"ה^א דספק ספיקא הוא וקשה דצפרק צוות כותים (מדה דף לג: ושם) תנן דאין שורפין עליהן תרומה מפני שטומאתן בספק ורמינהו על ו' ספקות שורפין כו' ומשני דמתני' דהתם מיירי דאיכא ספק ספיקא ומש"ה אין שורפין ולפירוש הקונטרס ה"ל ספק מי רגלי אדם שורפין אע"ג דהוי ספק ספיקא ונראה לר"י דנקט^א מי רגלי בהמה משום דכשהן זה אלל זה הן ניכרות טפי שהן של אדם^ב וליכא אלא ספק אחד: **א"למא** תנן אלו חוצצין בב"ים. וליכא למימר דההיא טבילה בכלים חדשים מיירי כשקונים מן הנכרים כדלמר בסוף מסכת ע"ז (דף עה:)^א דצריכי טבילה^ב דהא קתני סיפא^{בא} צפ"ט דמסכת מקוואות (משנה ה) על השלחן ועל הטבילא ועל הדרגש (ועל הדולבקי) חוצצין^{בב}: **ורבי מאיר** היא דאמר הבל הוצך אחר המעמיד. וצפרק צמה אשה (לקמן דף נט:) דקתני שהיה רבי נחמיה אומר בצבעת הלך אחר חותמה צעול הלך אחר סמלויזו צסולם הלך אחר שליבותיו כו' וחכמים אומרים הכל הולך אחר המעמיד לא מייתי הכא דהכא קרי מעמיד זה^{בא} מה שנותנין לתוסם והתם קרי מעמיד דבר המעמיד כלי עצמו כגון עמודי קולם שמחזירים את השליבות: **וחכמים** מטהרין. ואם תאמר והיכי מוכח מהכא דרבי מאיר סבר הכל הולך כו' דילמא הא דמטמא ר' מאיר משום דחשיב סמימה מעלייתא ומטמא מדין כלי זכוית ולא מדין כלי מתכות וחכמים לא חשבו ליה סמימה מעלייתא ולכן מטהרים לגמרי ויש לומר דמסתבר ליה דלכולי עלמא היו סמימה מעלייתא ופליגי דר' מאיר מטמא טומאה דאורייתא מדין כלי מתכות דסבד הכל הולך אחר המעמיד וחכמים מטהרין מדאורייתא אבל מדרבנן מיהא טמא לפי שגזרו על כלי זכוית דסמימה מעלייתא היא אבל אין לפרש דרבנן

יציאות השבת פרק ראשון שבת

אסו אינהו יוסי ^א ויוסי: **גזור** אגושא לשרוף. תרומה הנוגעת בגוש העפר: **ואאוירא** לטלות. תרומה הנכנסת בציורא ואין דבר מפסיק ביניהם כגון שידה פרוצה ממחמה: **ואכפי**. אגושא לשרוף בזהא **גזור: על ספק בית הפרס**. כלומר על ספקו של בית הפרס כגון

תרומה שנכנסת לבית הפרס דהוא שדה שאבד זה קצר היינו ספק דלא ידעינן אם האהילה על הקצר אם לא: **ועל ספיקו של עפר ארץ העמים**. דכל עפר ארץ העמים מספקא לן בקצר של מת: **ועל ספיקו של בגדי עם הארץ**. דכולהו מספקא לן שמה ישבה עליהם אשמו נדה דתנן (חגיגה דף יח:) בגדי ע"ה מדרס לפרושים: **ועל ספק כלים הנמא"ים**. דלא ידעינן אם טמאים הן: **ספק רוקין**. כל רוקין מספקא לן דדילמא דוב יניחו: **ועל ספק מי רגלי אדם**. הך ספק לא דמי להך דלעיל אלא אפי' מספקא לן אם מי רגלי אדם הן אם מי רגלי בהמה הן דאיכא תרי ספיקי לקולא דאם תמני לומר דאדם שמה טהור: **שנגד מי רגלי בהמה**. רבותא אשמעינן דלא תימא מדהני דבהמה הני נמי דבהמה: **ודאי מגען וספק טומאתן**. יודע ודאי שנגעה בהן תרומה אבל אינו יודע אם הם טמאים אם לאו כדמפרש בכולהו: **שורפים**. והיינו אגושא: **בזהא** **הפקינו**. כמה שנים אחר חורבן כדאמרין ברי"ה (פ"ד דף לא.) גבי י' מסעות נסעה שכינה: **ואלו חוצצין**. לגבי טבילה: **הופס והמור** גרסינן: **בכלי זכוכית**. שהן חלקין ואין אדם מקפיד על מיט ודבר אחר הנדבק בהן לפי שזכוכית מאיליו והני הוא דמדבקין טובאי וקפיד עלייהו ואין חוצץ אלא דבר המקפיד עליו: **כגון שנקבו**. וטהרו מתורת כלי חרס דכלי חרס צצירתו מטהרומי: **והעיף לסויו אבד**. דחשיב ליה ככלי מתכות דכל קבלת טומאתו משום אבד המעמידו הליך אית ליה טהרה במקוה: **מעמא**. ולא אמרינן בטיל ליה מתורת כלי כשאר כלי חרס הנשבר דקסבר הלך אחר המעמיד וטהרו כלי מתכות עליו: **אלא מעסה**. הואיל ושוניהו ככלי חרס: **נמר**

אומר ר"י דלפי' איכא ספקות יותר ששורפין את התרומה עליהן כגון סככות ופרעות וכיוצא באלו הכא לא חשיב אלא הנהו דתיקנו בזהא: **ע"ז** ספק בית הפרס. ^אנראה לר"י דמיירי בשדה שנחרש זה קצר דטהור מדאורייתא ולא מיישינן לע"ס כשעורה ולא היו אלא מדרבנן אבל שדה שאבד זה קצר היו ספיקא דאורייתא כדמוכח במ"ק (ד' ה:) וא"כ לתכמים אמאי קאמרי אף ספק מגע בשרות היחיד תולין והתנן צפ' בפר' דחגיגה (ד' כג.) גזירה משום לינורא דעם הארץ ואפילו טמא מת רוק שלו אינו טמא אלא שעשאווה כז לבד מהיסט ומדרס שלא גזרו עליו^א דתנן במסכת טהרות (פ"ו משנה ו') דקטני התם בגגים שנכנסו לבית אין טמא אלא מקום רגלי הגגים ומה הן מוטמאין אוכלים ומשקין^ב אבל כלי חרס המוקף למיד פתיל ומשכבות ומושבות טהור ואם יש מעהן נכרי או אשה הכל טמא ובהניזקין (געין דף סא: ושם) משמע נמי הכי דפריך וליחוש שמה תסיטס אשמו נדה משמע דהוא אינו מטמא בהיסט ועל ספק רוקין נמי דקאמר דחיישינן שמה של עם הארץ הן שרוקו טמא היינו כדפרישית ולא כפ"ה דפירש דבגד ע"ה טמא דחיישינן שמה ישבה עליו אשמו נדה: **וע"ז** ספק מי רגלי אדם שבגגד מי רגלי בהמה. פ"ה^א דספק ספיקא הוא וקשה דצפרק צוות כותים (מדה דף לג: ושם) תנן דאין שורפין עליהן תרומה מפני שטומאתן בספק ורמינהו על ו' ספקות שורפין כו' ומשני דמתני' דהתם מיירי דאיכא ספק ספיקא ומש"ה אין שורפין ולפירוש הקונטרס ה"ל ספק מי רגלי אדם שורפין אע"ג דהוי ספק ספיקא ונראה לר"י דנקט^א מי רגלי בהמה משום דכשהן זה אלל זה הן ניכרות טפי שהן של אדם^ב וליכא אלא ספק אחד: **א"למא** תנן אלו חוצצין בב"ים. וליכא למימר דההיא טבילה בכלים חדשים מיירי כשקונים מן הנכרים כדלמר בסוף מסכת ע"ז (דף עה:)^א דצריכי טבילה^ב דהא קתני סיפא^{בא} צפ"ט דמסכת מקוואות (משנה ה) על השלחן ועל הטבילא ועל הדרגש (ועל הדולבקי) חוצצין^{בב}: **ורבי מאיר** היא דאמר הבל הוצך אחר המעמיד. וצפרק צמה אשה (לקמן דף נט:) דקתני שהיה רבי נחמיה אומר בצבעת הלך אחר חותמה צעול הלך אחר סמלויזו צסולם הלך אחר שליבותיו כו' וחכמים אומרים הכל הולך אחר המעמיד לא מייתי הכא דהכא קרי מעמיד זה^{בא} מה שנותנין לתוסם והתם קרי מעמיד דבר המעמיד כלי עצמו כגון עמודי קולם שמחזירים את השליבות: **וחכמים** מטהרין. ואם תאמר והיכי מוכח מהכא דרבי מאיר סבר הכל הולך כו' דילמא הא דמטמא ר' מאיר משום דחשיב סמימה מעלייתא ומטמא מדין כלי זכוית ולא מדין כלי מתכות וחכמים לא חשבו ליה סמימה מעלייתא ולכן מטהרים לגמרי ויש לומר דמסתבר ליה דלכולי עלמא היו סמימה מעלייתא ופליגי דר' מאיר מטמא טומאה דאורייתא מדין כלי מתכות דסבד הכל הולך אחר המעמיד וחכמים מטהרין מדאורייתא אבל מדרבנן מיהא טמא לפי שגזרו על כלי זכוית דסמימה מעלייתא היא אבל אין לפרש דרבנן

מטהרין

מסורת הש"ס

א) [לעיל דף: ג] נדה לג: טהרות פ"ד מ"ה, א ז"ל שוה וכן איתא במשנה, ד) בדפ"י למה א"ר יוחנן, ה) מקוואות פ"ט [משנה ה], ו) [לקמן ט, א] ו' ר"ה יט, ז"ש, ח) כלים פ"ב מ"א, ט) [יבמות סא, א] ו' [נע"ע מוספות געין ט: ד"ה דגזרו],

מוסף רש"י

ועל ספק בגדי עם הארץ. כלומר על בגדי עם הארץ, אם נגע בה בשרפת משום שמה טמא היה (נדה לג:.) כלי זכויות שנקברו. שטמאין ונקבן לטהרן מטומאתן (רי"ה יט:.) אבר. שפרט לטמא את הנקב (שם.) ר"מ מטמא. לומר שחזרו לטומאתן ישנה, ואפי"ם שלא נגעו שוב בטומאה. ואע"פ שאין כלי זכוית חורקין לטומאתן ישנה כדלמר שלא גזרו חזרת וטומאה ישנה אלא בכלי מתכות, כיו נמי הואיל והאבר מעטיוו ככלי מתכות דמו דהכל הולך אחר המעמיד (שם.) וחכמים מטהרין. דעיקרו כלי זכוית הן ולא אולי חמר המעמיד. ענין אחר, כלי זכוית שטמאין שנקברו והטילו לתוך אבר, יהודים הן שמעו (בבב"י שם משום ר"מ) מטמאין טומאת כלי מתכות דלאורייתא אם נגע בהן טומאה, דהכל הולך אחר המעמיד, וחכמים מטהרים מטומאת כלי מתכות דלאורייתא אלא משום טומאת כלי זכוית דרבנן. שאין כלי מתכות מטמאין דלאורייתא אלא הטעין בפרשה (במדבר ג) הזהב והכסף והנחשת והכסף וגו' (רי"ה שם.)

רבינו חננאל

גרישה שהוא קרקע עצמו, בדכתיב וגורש עפר. לתלות, כלומר טומאה בספק לפיכך קדשים הנוגעים בה תולין לא אוכלין ולא שורפין. ועל אחריון ולא כלום. כלומר, אם נכנסה התרומה בשידה חיבה ומגדל ולא נחה בקרקע חוצה לארץ אלא באורה ולא כלום. ורבנן דשמונים שנה גזרו על אחירה נמי לתלות, ואחר רבנן דבאושא גזרו תרומה שנעבה בגוש חוצה לארץ לשרפה, ועל אחירה דקאי [קצין] לתלות. על כלי זכויות מ"ט גזרו יוסי כי יועזר ויוסי בן יוחנן טומאה בהן. א"ר שמעון בן לקיש הואיל ותהלת ברייתן מן החול שויניהו רבנן ככלי חרס. ואקשינן אם ככלי חרס הן לא יטהרו במקוה, אלמה תנן ואילו חוצצין בכלים הזפת וחמר בכלי זכוית, מכלל שאם אין בהן דבר חוצץ עלתה להן טבילה ואקשירו. ושנינן האי בכלי זכוית שניקברו והיטפו לתוכם אבר וסתם הנקב והעמיד המשקין מלצאת, ורי"ם הוא דאמר כיון שהיטפו לתוכן אבר ככלי מתכות דמי שחבל הולך אחר המעמיד ומטמאין ומטהרין דחגיאי כלי זכוית שניקבו כו'.